

GRZBIET JESZCZEDSKI ALBO PRZEZ SPORT DO ZDROWIA

Grzbiet Jeszczedzki (na południowo-zachodnim obrzeżu miasta Liberca) dla wszystkich zainteresowanych jest komfortowo dostępny dzięki miejskiej komunikacji publicznej. Na szczyt góry (1012 n.p.m.) można dalej wjechać **kolejką kabinową**, która czynna jest już od 1933 roku i jest najstarszą działającą kolejką linową w Czechach. W sezonie zimowym i letnim czynna jest również **dwuosobowa kolejka krzeselkowa**, która przewozi turystów na Černý vrch.

Dojechać do Jeszczedu lub bezpośrednio na Jeszczed można oczywiście także własnym samochodem. Po drodze znajduje się **kilka parkingów**, na których o wolnych miejscach podają informacje tzw. „infotablice”. Autobus można pozostawić na parkingu obok kolejki linowej lub na „Vypřeži”. Zdolni pod względem fizycznym i odporni psychicznie osobnicy mogą oczywiście wybrać alternatywny sposób i sprawdzić swoją kondycję podczas **pieszego wejścia** po jednej z wielu tras. Poza tym stromy szczyt Jeszczedu od dawna przyciągał kmańbnych sportowców, aby sprawdzili swoje siły, a osobliwie ulubioną zabawą stały się tzw. **„zawody setkarzy”** (konkurs na największą ilość wejść na Jeszczed). Najbardziej skuteczni rekorderzy o dziś rekrutowali się z szeregów kobiet i tak np. pani Flassaková w ciągu 365 dni w 1937 roku pokonała szczyt ogółem 709 razy, a pani Mandelinková w tym samym roku przekroczyła magiczną granicę ogółem 5 000 wejść.

Praktycznie Jeszczed jest poszukiwanym celem wycieczek przez cały rok. Turystów przyciąga wspaniały widok okolicy – przy korzystnej pogodzie ze szczytu góry widoczna jest aż jedna trzecia Czech. Latem obok turystów przybywają tu także entuzjaści kolarstwa, których przyciąga okazja wywiezienia swojego roweru bezpłatnie kolejką krzeselkową i następnie wypróbowania jazdy w górskim terenie.

Grzbiet Jeszczedzki jest także miejscem z **dlugoletnią tradycją sportów zimowych**. Są tu dwie kolejki linowe, 6 wyciągów i przede wszystkim trasy zjazdowe wszystkich kategorii. Znajdują się tu także skocznie narciarskie K90, K120 (miejsce światowych i kontynentalnych pucharów w skokach narciarskich i kombinacji norweskiej), stacja pogotowia górskiego, szkoły narciarskie i wypożyczalnie nart. Inwestycje finansowe przeznaczone na rozwój ośrodka umożliwiły rozszerzenie tras zjazdowych, zainstalowano siatki bezpieczeństwa, a po wybudowaniu zbiornika retencyjnego wyraźnie podniosła się jakość sztucznego zaśnieżenia. Dodatkowo Liberec otrzymał znaczącą wyróżnienie, w wyniku wyboru Ośrodka Jeszczedzkiego na miejsce organizacji prestiżowych **FIS Mistrzostw Świata w Narciarstwie Klasycznym w 2009 roku**.

(uwaga: część trasy biegowej – ośrodek w Vesci)

HOTEL GÓRSKI JESZCZED – BUDOWLA STULECIA

Historia obecnej budowli na szczycie sięga 1966 roku – trzy lata po tym, jak spalił się pierwszy hotel jeszczedzki. Założenie konkursu architektonicznego pierwotnie przewidywało dwie budowle: „wieżę telewizyjną i restaurację z hotelikiem”, dlatego zadziwiająco jest, że zwycięsko wyszedł z niego właśnie architekt **Karel Hubáček** (firma SIAL Liberec), który projektując jedną budowlę właściwie naruszył warunki. Jego projekt jednak dodatkowo wytworzył profil góry w **zupełnie wyjątkowy sposób**, który został jednomyślnie zatwierdzony.

Doc. inż. arch. Karel Hubáček, dr.h.c.¹ jednak nie jest jedynym, którego zasługi widoczne są w tym niezwykłym dziele. Siatką zajmował się **Zdeněk Patřman** a wnętrzem budowli **Otakar Binar**, który w dużej mierze wykorzystywał szkło, jako wspomnienie na tradycyjny surowiec tego regionu.

Kamień węgielny został uroczysto położony **30.7.1966 r.**, wykonawstwo powierzono firmie libereckiej Pozemní stavby (kierownik budowy Oto Friml, po nim Jaroslav Zapadlík). Szczególna budowa wymagała także **szczególnych procedur budowlanych**, niektóre z nich w praktyce były stosowane po raz pierwszy. Ze względu na umieszczenie anten wewnątrz budowli, konieczne było zaprojektowanie specjalnej obudowy laminatowej, dwunastometrowe dźwigi z tworzywa sztucznego była zdecydowała się wyprodukować fabryka zajmująca się produkcją wędek wędkarskich (i w tym celu musiała przebić dziurę w hali fabryki, która była zbyt mała) itp.

Odważny projekt zainteresował nie tylko miejscowych architektów, ale swoich wielbicieli z profesjonalnych szeregów znalazł także za granicą. W **1969 roku** za zasługi otrzymał wysoko prestiżową **nagrodę Perreta**. Jednak z powodów politycznych autor projektu nie mógł uczestniczyć w uroczystości wręczenia nagrody w Buenos Aires.

Uroczyste otwarcie nowoczesnego punktu Jeszczedu odbyło się 21.9.1973 r. Od podstawy aż po szpic anteny mierzy godnych podziwu 94 metry, jej zadziwiający kształt fachowo nazywany jest „hiperboloidą rotacyjną” i została wybrana ze względu na faktycznie ekstremalne warunki atmosferyczne. W najniższych dwóch kondygnacjach znajduje się maszynownia, wyposażenie techniczne i pomieszczenie eksploatacyjne. Nad nimi znajduje się taras widokowy, bufet, restauracja z kawiarnią i hotel. Górną część wykorzystuje technika łączności, a szpic tworzy końcówka rurowa na wieżochłku, której umieszczona jest antena o długości 17 metrów.

¹ Dr.h.c.= doktorat honorowy - tytuł przydzielany bez egzaminów za wybitne zasługi w obszarze nauki, sztuki, państwa itp.

Dramatyczne chwile nastąpiły po zakończeniu, kiedy pod wpływem silnego wiatru budowla rozkołysała się i groziło to destrukcją wieży. Trudną sytuację rozwiązyali konstruktorzy umieszczając dodatkowo **ciężarcek ważący 600 kg i tłumiki drgań**. Z takim ciężarem rzeczywiście trudno podskakiwać i tak Jeszczed bez uszczerbku przetrwał do dziś.

Budynek hotelu Jeszczed jest **unikalnym symbolem** nie tylko Liberca, ale całego kraju libereckiego. Gdziekolwiek znajdujesz się w mieście, obserwuje nas dosłownie na każdym kroku, a swoim charakterystycznym kształtem jest niezamienny nawet ze znacznej odległości. Dlatego trudno się dziwić, że szereg firm w mieście posiada logo, którego częścią jest harmonijna linia jeszczedzka – począwszy od Magistratu miasta Liberec i kończąc na znaku kraju libereckiego.

W 2003 roku górski hotel Jeszczed obchodził 30 lat swojego istnienia (1973) i mimo swojego niedługiego trwania, ten zapalony kolekcjoner, zgromadził już szereg nagród i słusnie udzielonych tytułów: **narodowy pomnik techniki, budowla XX wieku, międzynarodowa nagroda Perreta za architekturę a obecnie stara się o zapisanie do "elity" - zabytków UNESCO**.

Mieszkańcy Liberca oczywiście należycie doceniają swoją dominantę. Swoją życzliwość zademonstrowali na przykład **organizując zbiórkę publiczną**, której celem było zgromadzenie środków finansowych na stałe nocne podświetlenie budowli. Dzięki zainteresowaniu zwykłych ludzi, instytucji, placówek szkolnych, firm, ale także okolicznych gmin w wyniku zbiórki uzyskano potrzebną kwotę 750 000 CZK i od dnia **5.9.2001 r. jeszczedzka sylwetka jasnieje do nocy** jako osobliwy statek kosmiczny nieruchomo zawieszony postrdku firmamentu nad światłami stutysięcznej metropolii głęboko pod sobą.

Chociaż Liberec posiada liczne przydomki – miasto rododendronów, miasto sportu itp. to nadal bywa najczęściej oznaczany prostym jednak bardziej trafnym określeniem: **„miasto pod Jeszczedem”**.

Literatura:

Ještěd a Podještědí - M.Řeháček (2004)
Kniha o Liberci – R. Karpáš (1996)

JEŠTĚD „BUDOWLA STULECIA“

MIEJSKIE CENTRUM INFORMACYJNE

nám. Dr. E. Beneše 1, 460 59 Liberec I
Tel.: +420 485 101 709, Faks: +420 485 243 589
E-mail: mic@infoibc.cz, <http://www.infoibc.cz>
pn-pt: 8.30-18.00 / so: 9.30-12.30

OFERUJEMY INFORMACJE O:

LIBERCU I REGIONIE
SIEDZIBIE FIREM, ORGANIZACJI I USŁUGACH
WŁĄCZNIE Z ZAKRESEM ICH DZIAŁALNOŚCI
PRZYRODNICZYCH HISTORYCZNYCH I
KULTUROWYCH ZABYTEKACH
AKCJACH KULTUROWYCH I SPORTOWYCH
ROZKŁADACH JAZDY ŚRODKÓW
TRANSPORTU MIEJSKIEGO, KOLEI CZESKICH I
AUTOBUSÓW

SPRZEDAJEMY:

WEJŚCIÓWKI SIECI TICKETPRO
WEJŚCIÓWKI NA AKCJE LIBERECKIE
PLANY MIAST LIBEREC, JABLONEC N.N., PRAHA
MAPY TURYSTYCZNE I MAPY DLA
ROWERZYSTÓW
ATLASY SAMOCHODOWE CZR
PUBLIKACJE O LIBERCU, HISTORII MIASTA,
ZABYTEKACH, CIEKAWOSTKACH I OKOLICI

WIDOKÓWKI Z TEMATYKĄ REGIONALNĄ
KASETY WIDEO

JEDNODNIOWE BILETY TURYSTYCZNE NA MHD

POŚREDNICZYMY W:

ZAKWATEROWANIU WE WSZYSTKICH
KATEGORIACH CENOWYCH
SŁUŻACH PRZEWOZNYCH

HISTORIA BUDOWLI NA GRZBIECIE JESZCZEDSKIM
Według kronikarza Johanna Carla Rohana pierwszą budowlą na Grzbiecie Jeszczedzkim był **krzyż kamienny**, załknięty w **1737** roku, a który mimo wiatrów i burz przetrwał aż do **1812** roku, kiedy został zniszczony. Niebawem był na szczęście odnowiony i tak działo się także po **1834** roku – odkad stawiano jednak krzyże drewniane.

Mniej więcej od połowy XIX wieku podażało na Jeszczed coraz więcej pielgrzymów, którzy wysileni trudnym wejściem marnie poszukiwali możliwości, chociażby skromnego posilenia się. Okazję na szczęście wykorzystali **małżonkowie Haslerowie**, którzy co niedzieli od **1844** roku nosili na własnych plecach zapasy żywności dla zgłodniałych i spragnionych wycieczkowiczów. W **1847** roku posiłek oferował także leśnik rohanowski **Hebelt**, który pod szytym zbudował drewnianą chatę. Ta jednak wytrzymała tylko rok. W **1850** roku również Haslerowie wybudowali własną chatę, w której oprócz posilenia się można było także przespać się na łózkach mehowych. Po tym jak w **1868** roku chatę dosłużyła, małżonkowie rozpoczęli budowę nowej, obecnie już częściowo kamienniej chaty, która wpisała się do historii górskich budynków pod nazwą „**Rohanova chata**“.

Na wierzchołku góry w przeciągu lat pojawiły się również nieoficjalne „królwe gó” – **wieże widokowe**. Pierwszą wybudowała ludność liberecka (na czele z A. Hoffmanem i cieślą Neumannem) w **maju 1876 r.** Pięciometrowa drewniana wieża górowała na wierzchołku aż do **1889** roku, z powodu podupadłości zastąpiła ją nowa wieża widokowa o wysokości 8 metrów, pozostająca aż do **1902** roku (kiedy została zamknięta) i rok później zburzona.

Kamień węgielny pod budowę **hotelu** został położony **27.6.1906 r.**, a już tylko w pół roku później (**13.1.1907**) obiekt uroczyście otwarto. Na duże pomieszczenie dla 100 osób nawiązywała weranda dla kolejnych 50 osób. Dla gości przygotowano 23 pokoje i wspólną noclegownię. Budowlę kończyła wieża widokowa o wysokości 28 metrów i dlatego nie ma się, co dziwić, że z tego imponującego obiektu **projektanta i budowniczego Schäfera** było wyjątkowo dumne towarzystwo górskie, do którego należał budynek.

Nastąpiły jednak fatalne lata sześćdziesiąte i wraz z nimi duże zmiany. W traskającej od mrozu noc **31.1.1963** (prawdopodobnie podczas nieostrożnego rozmrażania przewodów) wybuchł pożar, w czasie którego hotel uległ całkowitemu zniszczeniu, a w rok później spaliła się także Rohanova chata.

Tak rozpoczął się nowy rozdział w historii Jeszczedu...

dominanta miasta Liberec
(1012 n.p.m.)

hotel górski * kabinowa kolejka linowa
budowa wyróżniona nagrodą prestiżową
Perreta

architekt dypl. inż. Arch. Karel Hubáček
znany letni i zimowy ośrodek sportowy
turystyka * cyklistyka * narciarstwo zjazdowe
snowboard * skoki na nartach